

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Po Ninčičevi poti v Rim.

Bolj ko kdaj prej, je bila z Ninčičevim
potovanjem v Rim zopet dokazana po-
treba, da se osnuje v skupščini zunanji
odbor, ki bo merodajen za našo zuna-
njo politiko. Vsak parlament, ki je res
parlament, ima tudi tak odbor, samo na-
ša skupščina je brez njega, kakor da bi
bila samo marioneta.

Zahteva po ustanovitvi zunanjega od-
bora skupščine je bila v Jugoslaviji ope-
tovano postavljena, toda vedno odbita s
sravnimi argumenti, da so v našem
parlamentu stranke, ki niso dovolj za-
nesljive, da bi bile zastopane v zuna-
njem odboru. Dokler je hodil Radić po
Moskvi in Londonu in dokler je pošiljal
HRSS še spomenice v Zenevo, je bil
tak ugovor še nekako razumljiv. Toda
iz HRSS je nastala HSS in bivši republi-
kanski voditelji so postali kraljevi mi-
nistri. Tem pa ni mogoče več odrekati
zanesljivosti ali pa nastane vprašanje:
kako da morejo v državnem oziru ne-
zanesljivi politiki postati kraljevi mini-
stri. Aut — aut: ali minister, ki more
biti član zunanjega odbora, ali pa sploh
ne sme postati minister. Tretje je izklju-
čeno.

Zahtevo po ustanovitvi zunanjega od-
bora skupščine je zato postaviti znova.
pa čeprav vemo, da bo ta zahteva na
merodajnem mestu danes ravno tako
neprijetno sprejeta, kot nekdanj. Toda nič
zato! Treba jo je pač tako dolgo ponav-
ljati, da bo enkrat tudi prodrla in to se
mora zgoditi, ker je njena pravilnost evi-
dentna.

Dobra je zunanja politika le tedaj, ka-
dar jo podpira vse prebivalstvo. To pa
more biti le za tisto politiko, ki jo pozna
in da jo spozna, je ravno naloga zuna-
njega odbora. Da bi moralo prebivalstvo
vedno le slepo zaupati vladi, da bo ve-
dila dobro zunanjo politiko, je smešno.
Doživeli smo že preveč razočaranj, da
bi nam mogel nimbus iz predvojnega do-
be zadostovati.

Toda v Jugoslaviji je zunanji odbor
skupščine potreben še iz drugih vzrokov.
Pred vojno je obstajala med Jugoslavi-
samo srbska zunanja politika. Po vojni
bi se morala ta politika razširiti v jugo-
slovensko. Toda to se ni zgodilo in mi
imamo dejansko še vedno samo srbsko
orientacijo v zunanji politiki. Dokler
gre za vprašanja na jugu in jugovzho-
du ter tam, kjer so prizadeti sa-
mo srbski interesi, bi srbska orientacija
zadostovala. Druga pa je stvar, kadar so
prizadeti slovenski in hrvaški interesi
in kadar igrajo srbski le tretjevrstno
važnost.

Vselej, kadar so pogajanja z Italijo,
so slovenski interesi najbolj prizadeti,
vselej gre tedaj za slovensko stvar. Iz
tega nujno sledi, da je jugoslovenska zu-
nanja politika samo tedaj dobra, če se
ozira tudi na slovensko stališče, če je
kratkotako takšna, da odgovarja tako
slovenskim, kot hrvaškim in srbskim in-
teresom.

Brez vsakega dvoma je, da ves sloven-
ski narod soglaša v tem, da bi moral ju-
goslovenski zunanji minister pri vsakem
sestanku z zunanjim ministrom Italije
opozoriti na težko stanje Jugoslovenov
v Italiji. Ali pa je to storil sedaj v Rimu
dr. Ninčič, je vprašanje, na katero se
nam zdi vsak odgovor odveč.

Enako je jasno, da tudi avstrijsko pri-
ključitveno gibanje Slovence bolj zani-
ma kot Srbe. In vendar moramo biti pre-
pričani, da tudi v tem oziru niso bili
Slovenci vprašani za mnenje.

Za najvitalnejša vprašanja slovenskega
naroda gre, a smer jugoslovenske poli-
tike se določa brez znanja Slovencev.
Kako naj ima potem slovenski narod za-

Spor med zagrebškimi radikali.

DR. SRSKIČ O POLITIČNEM POLOŽAJU. — SEDANJA KOALICIJA SE MORA
VZDRŽATI.

Zagreb, 1. marca. Včeraj ob 10. dopol-
odne sta prispela iz Beograda ministra
Krstina Miletić in dr. Srskič. Prišla sta, da
se poučita o razpoloženju radikalne
stranke v Zagrebu, ker so v zadnjem ča-
su nastala v zagrebški organizaciji ostra
nesoglasja. Na eni strani je skupina, ki
jo vodi dr. Uroš Trbojević, na drugi stra-
ni pa skupina, ki jo vodi dr. Peleš. Dr.
Trbojević je na zadnji seji predložil svo-
jo kandidatno listo, na kateri so razen
njega še dr. Gmeiner, dr. Zarnik, dr. Ka-
tušić, dr. Radojević in drugi. — Nasprot-
na skupina dr. Peleša je predlagala za
predsednika bivšega bana Mihalovića, a
na kandidatni listi so razen tega še Fran-
čić, Zabreg, Krba, Čimić in Ulčar.

Organizacija je dobila iz Beograda po-
ziv, da skuša sama doseči sporazum in
da izgleda vsa nesoglasja, a nobena pis-
mena intervencija ni nič zalegla. Zato
sta na izrečno željo Nikole Pašića prišla
v Zagreb dva ministra, ki imata nalogo,
da spor izravna. Ministra sta takoj po
svojem prihodu najprej konferirala z dr.
Trbojevićem in drugovi, nato pa z dr.
Pelešem in njegovimi tovariši.

Potem je bila črta konferenca v hotelu
Royal, na kateri je govoril Krstina Miletić
precej kratko o politični situaciji, dačim
se je dr. Srskič v daljšem govoru bavil

z vprašanjem sporazuma med radikali in
hrvaško seljaško stranko. Omenjal je
izrečno željo Pašića, da se sedanja situa-
cija mora vzdržati in da se sporazum še
mora nadalje izvesti, ker je to v interesu
ne samo stranke, ampak tudi države in
dinastije. Naglašal je, da znači sporazum
med dvema najmočnejšima strankama v
državi nacionalni prepoved.

Po konferenci sta ministra izjavila no-
vinarjem, da sta prišla zato v Zagreb, da
se informirata o razpoloženju v zagreb-
ški radikalni stranki. Na jutrišnji seji
glavnega odbora radikalne stranke v
Beogradu bosta poročala o rezultatu svo-
jega poseta in bo še le tedaj odbor storil
primerne ukrepe.

Značilno je, da sta v zagrebški radikal-
ni organizaciji dve struji, Pašićeva, ki jo
vodi dr. Peleš in ki kandidira za pred-
sednika bivšega bana Mihalovića in dru-
ga Ljubo Jovanovića, katere kandidat je
dr. Trbojević. Doznava se, da je Pašić po
svojih delegatih zahteval, da se ne izvoli
za predsednika niti dr. Trbojević in niti
bivši ban Mihalović, temveč da se na to
mesto postavi Hrvat, ki je bil do pred-
kratkim član pravaške stranke.

Ministra sta sinoči ob 9. odpotovala z
brazovlakom v Beograd.

Seja skupščine.

PRORAČUN MINISTRSTVA ZA PRAVOSODJE SPREJET.

Beograd, 1. marca. Seja narodne skup-
ščine se je pričela včeraj ob 9. in pol.
Na tej seji se je nadaljevala razprava o
proračunu ministrstva za pravosodje.
Prvi je govoril demokrat Milan Nikolić,
ki je izjavil, da bo glasoval proti. Za njim
je povzel besedo samostojni demokrat
dr. Pivko, ki pravi, da nosi načrt prora-
čuna pečat štedenja, a štedenja v mini-
strstvu za pravosodje ni treba. Kot Slove-
nec govori o razmerah, ki vladajo v sod-
stvu v Sloveniji in se pritožuje zaradi
redukcij, ki so nameravane za Slovenijo.
Glasoval bo proti.

Za dr. Pivkom je govoril dr. Kraft, ki
se bavi z narodnimi manjšinami v naši
državi. Med njegovim govorom je prišlo
do burnih incidentov, zlasti med njim in
Kobasico. Kobasica napravi medklie:
Nemci bodo vse to plačali. Nato Kraft:
Vi, gospod Kobasica, boste priznali, ali
imamo mi zakone v tej državi, ki se
morajo izvajati za vse enako ali jih ni-
mamo. Kobasica: Vi boste odovarjali
za svoja zločinstva. Dr. Kraft: Jaz, ved-
no! Predsednik opominja Kobasico in dr.
Kraft nato nadaljuje svoj govor. Opozar-
ja na parlamentarno komisijo na Koro-
škem in pravi, da bi tako moralo biti
tudi pri nas. Na koncu svojega govora iz-
javlja, da bo glasoval proti.

Kot zadnji govori minister za pravo-
sodstvo Marko Gjuričić, ki se bavi z izja-

upanje v jugoslovensko zunanjo politiko,
kako naj bo prepričan, da se njegovi naj-
važnejši interesi varujejo?

Če je Beogradu po volji ali ne, naša
zunanja politika mora biti rezultanta te-
ženj slovenskega, hrvaškega in srbske-
ga naroda. Tako rezultanto more ustva-
riti samo zunanji odbor skupščine in
zato treba ta odbor ustanoviti. In dokler
se to ne zgodi, je treba to zahtevo po-
navljati in jo uveljaviti zlasti v proračun-
ski debati.

Zakaj, kako more skupščina dati denar
zunanjemu ministru, ki skupščini ne po-
ve, kako misli voditi svojo politiko?

vami poedinah poslancev in zlasti obšir-
no reagira na pripombe dr. Polića in dr.
Krafta. Netočne so trditve, da se ne iz-
delujejo zakoni in da pri tem ne sode-
lujejo strokovnjaki izven Srbije in Črne
gore. Pri izdelavi zakonov so sodelovali
poleg Srbov tudi ugledni Hrvati in Slo-
venci. Kazenski zakon in kazenski
pravdni red bosta v kratkem predložena
narodni skupščini. Izdelujejo se tudi dru-
gi zakoni. Minister prosi narodno skup-
ščino, da sprejme proračun njegovega
ministrstva tako, kakor je predložen.
Večina burno odobrava njegov govor.
Nato se preide na glasovanje. Glasovalo
se je v vstajanjem in sedenjem. Proračun
ministrst. za pravosodje je bil sprejet z
večino glasov. Ob 12. in pol je bila seja
zaključena.

POPOLDANSKA SEJA.

Seja narodne skupščine se je nadalje-
vala ob 5. in četrt popoldne s specialno
debato o proračunu ministrstva za pro-
sveto. Navzoči so Stefan Radić, podsekre-
tar Pasarić, pomočnik ministra Andrić
in skero vsi načelniki oddelkov ministr-
stva za prosveto.

Prvi je govoril Agatonović, ki kritizira
proračun. Poudarja, da ideja jugoslovan-
stva mora znati in da se naša država
mora imenovati Jugoslavija. Ostro napa-
da delovanje št. Radića.

Za Agatonovićem govori dr. Sušnik,
ki protestira, da se namerava ukiniti
ljubljanska univerza. Take vesti se ne
pretrgoma lansirajo v javnost. Krediti
vse vrste šol so premajhni. Vlada se ne
briga dovolj za šolstvo. Naglašajo zlasti po-
trebo strokovnih šol. Potrebna je dife-
renciacija in integracija, pouka. — Ker
št. Radić ni podal ekspozice in ker so
kreditni za prosvetne zadeve v Sloveniji
tako majhni, bo glasoval proti.

Predsednik zaključuje sejo ob 8. uri zve-
čer in odredi prihodnjo za danes ob 9.
dopolodne. Na njej se bo nadaljevala spe-
cialna debata o proračunu ministrstva za
prosveto.

Nov poslanec HSS.

Zagreb, 1. marca. Na mesto polnojnega
dr. Ivana Lorkovića pride kot poslanec
v narodno skupščino Stefan Matijević, se-
ljak iz Blata v Dalmaciji. Hrvatska fede-
ralistična seljaška stranka je imela la-
keje po pogrebu dr. Ivana Lorkovića se-
jo, na kateri se je prečitela izjava Ste-
fana Matijevića, da vstopa, čeprav je ra-
dičev, v federalistični blok. — Včeraj
pa je Matijević izjavil novinarjem, da so
mu zastopniki Hrvatske federalistične
stranke napačno opisali ves položaj in
da je od pod utisom tega položaja dal iz-
javo glede vstopa v federalistični klub.
Ko se je pa kasneje prepričal, da so
trditve federalistov neresnične, pa je iz-
javil, da vstopi v Hrvatski seljaški klub
in da obsoja postopanje federalističnih
zastopnikov.

MUSSOLINI JE DIVNA OSEBNOST, PRAVI NINČIČ.

Milan, 1. marca. Glavni fašistovski or-
gan »Popolo d' Italia« primaša inter-
vju z dr. Ninčičem. Naš zunanji mini-
ster je v intervjuu poudaril, da so od-
nošaji med Italijo in Jugoslavijo prirer-
ni. Pakt o prijateljstvu med obema drža-
vama se prav ugodno aplicira in ima za
posledico ploden razvoj. »Prišel sem v
Rim,« pravi dr. Ninčič, »da z Mussoli-
nijem proučiva mednarodni položaj in
da se posebej domeniva o vprašanjih,
ki direktno interesirajo obe državi.« O
predsedniku italijanske vlade Mussolini-
ju je dr. Ninčič rekel naslednje: »Jaz
sem zelo zadovoljen z vašim predsedni-
kom vlade. On je divna osebnost, ki
ima jako hiter pogled in posebno zmog-
nost, da vsako vprašanje razloži s prav
malo besedami, ki jim ni treba nič do-
dati in nič odvzeti. Njegova vztrajnost
pri delu je izredna. Povedati vam ho-
čem še, da sem razen njegove intelligen-
ce spoznal tudi njegov duh in njegovo
plemenito srce. O Italiji je rekel dr.
Ninčič, da je divno napredovala na vseh
poljih in da je italijanski narod lepo
uredil svojo zemljo.

PRAVILNA ZAHTEVA OPOZICIJE.

Beograd, 1. marca. Danes dopoldne
nameravajo baje načelniki vseh opozi-
cijskih parlamentarnih skupin posetiti
predsednika narodne skupščine Marka
Trifkovića, če bi njega ne bilo, pa nje-
govega namestnika. Ta poset je v zvezi
s proračunsko razpravo. V opozicijskem
bliku namreč vlada nezadovoljstvo, ker
se pri ministrih kaže tendenca, da se
izogibljuje dajati vsak o svojem prora-
čunu ekspozice, kar bi sicer vsak mini-
ster moral storiti, še predno se otvori
razprava o proračunu njegovega resora.
Načelniki opozicijskih skupin bodo opo-
zorili predsednika skupščine, da tako
postopanje nasprotuje ne samo odred-
bam poslovnika, temveč tudi sporazu-
mu, ki je bil dosežen med zastopniki
vladnih in opozicijskih skupin ter pred-
sedstvom skupščine. Če bodo ministri
še naprej izvajali to prakso in ne bodo
dajali ekspozicij, bodo načelniki opo-
zijskih skupin morali smatrati, da so
vlada oziroma ministri pogazili sporazum
o načinu proračunske razprave. Za ta
slučaj si oni pridržujejo svobodne roke
in bodo ukrenili nekaj, kar bo morda
tudi vladi neugodno. Opozicijske skupi-
ne bodo začele eventualno z obstrukcijo,
da prisilijo tako ministre, da izpolnjujejo
prevzete obveznosti.

HAŠK : GRADJANSKI 4 : 3.

Zagreb, 1. marca. Včeraj je bila konč-
na tekma za pokal med Haškom in Gra-
djanskim, ki se je končala z rezultatom
4 proti 3 v korist Haška.

Premogovni sindikat.

(Poglavje svinčene afere).

Premog-svinec. V kaki zvezi naj bi bila ti dve tako različni rudnini? Črtajmo premog in denimo mesto njega drugo rudnino: zlato, tako da dobimo: zlato-svinec.

Ali je sedaj jasnejše? In tako je tudi bilo! »Premogovni sindikat« ni imel namreč s premogom prav nič opraviti, in »sindikat« je bil kompanija nekaterih tedanjih vodij Jadranske banke, ki so odprli samovoljno pri zavodu, kjer so bili nameščen, fiktivni račun »Premogovni sindikat«, potem katerega so v svojo korist oškodovali med drugim lasten zavod in pa Propagandni fond za Koroško, ki je imel pogodbeno pravico do gotovih zneskov pri prodajah svinca iz sekvestriranega rudnika v Mežici. Korist na eni, škoda na drugi strani je znašala SHSK 1.270.710.

Načrt se je prevedel v treh poglavjih:

I.

Po nalogu enega vodij Jadranske banke se je odprl nov račun »Premogovni sindikat«, seveda brez kakšnega dovoljenega kredita in brez kritja. Gospodje so nato za »sindikat« fiktivno prodali in potem cenejšje zopet nakupili avstrijske krone. Efekt je bil ta, da si je fiktivni račun »Premogovni sindikat«, na škodo banke in v korist nekaterih vodij — nameščenec banke, napravil v dveh mesecih iz te od njih samih povzročene manipulacije SHSK 903.925.— dobroimetja.

II.

Kolo sreče so zavrtili gospodje drugič. Tokrat na škodo »Sindikata svinca«, v katerem sta se nahajali tudi Jadranska banka in Zadruga zveza v Ljubljani, in na škodo Propagandnega fonda za Koroško, kateri je imel pravico na 80 odstotkov dobička, ki ga napravi Sindikat svinca na podlagi prodaj svinca iz rudnika Mežica. Iz tekočega računa »Sindikata svinca« pri Jadranski banki v Ljubljani, katerega je upravljalo ravnanstvo banke kot vodilnega člana Sindikata svinca so se prodale tuje valute, ki jih je posedoval ta Sindikat iz prodaj svinca v inozemstvo. »Sindikat svinca« pa ni dobil celega izkupička za prodane valute, ampak za SHSK 68.000.— premo. Ta utajeni znesek je romal zopet v dobro »Premogovnega sindikata«!

III.

In zopet so leteli dispozicijski lističi iz ravnanstva v knjigovodstvo. To je po dolžnosti zopet knjižilo. Nakupilo so se avstrijske krone, prodale so se nemške marke — zopet na škodo Sindikata svinca in Propagandnega fonda, in v korist fiktivnega »Premogovnega sindikata«, katerega premoženje se je s tem povečalo za nadaljnjih SHSK 290.000.—

Stvar je bila tako dobro in neriskantno zamišljena, in bančno-tehnično tako lepo in komplicirano izpeljana, da živ dan nikdo ne bi mogel položiti prsta v rano »Premogovnega sindikata«. Toda, tudi tukaj se je primeril

»kiks« pri dispozicijah za knjiženja. Kakor da beseda besedo, tako mora dobiti vsaka knjižba svojo odgovarjajočo protiknjižbo, in tako je bila napaka kažipot, po katerem je uspelo, dognati v detajlu cel kompleks gori na grobo označenih knjiženj v korist fiktivnega »Premogovnega sindikata«.

Na tem fiktivnem računu se je tako nabralo v toku par mesecev:

ad I.	SHSK	903.925
ad II.	SHSK	68.000
ad III.	SHSK	290.000
obresti od teh vsot	SHSK	8.785

skupaj SHSK 1.270.710

Ta denar je seveda imel svojega »cirovača«: v štirih iznosih je v kratkem času dvignil neki ing. Stern cel ta denar iz tekočega računa. Denar je bil dvignjen na blagajni Jadranske banke, podružnice v Ljubljani s pomočjo običajnih položnic. Te položnice so izpolnjevali nekateri tedanjih vodij banke, podpisal oz. potrdil prejem denarja pa je imenovani ing. Stern. Ta slednji pa v resnici zopet ni bil nihče drugi, kakor eden vodij Jadranske banke, katerega krščenjsko ime se glasi seveda čisto drugače! Denar so si gospodje razdelili med seboj — »Premogovni sindikat« so bili oni sami!

Jadranska banka »Propagandni fond za Koroško« in druga pa še danes čakajo v naivnem zaupanju, kdaj se bo sama od sebe odpela tista možnja, v katero je tekel denar iz »Premogovnega sindikata« in drugih svinčnih kupčij!

Kakor smo zabeležili že svoj čas, teče proces, v katerem bo prišel zopet pred sodišče ves »svinčni« dokazni material pomnožen s novimi fakti, in z njimi tudi gornji »Premogovni sindikat«. In tako bo v 1926. Gospodov letu morala Pravica zopet vzeti v roke vago: na eno stran premog oz. zlato, na drugo svinec. Pri znani nepristranosti naših sodišč ne dvomimo, da bodo tedaj prišli do svojega denarja, ki ga imajo terjati iz svinčnih kupčij v okroglih vsotah:

Propag. fond za Koroško	1.000.000 Din
Tehn.-visokošol. fond v Ljubljani	600.000 Din
Zadruga zveza v Ljubljani	80.000 Din
Zveza slovanskih zadrug	60.000 Din

V lastnem interesu gornjih štirih institucij je, da se s svojimi terjatvami podvzajo, da ne zastarajo. Ker zastarane vzlic vsemu še niso!

Dan se dela, počasi sicer, toda le! Džubre je preveliko, in ko se bo začelo čistiti to, bo treba opraviti delo temeljito, brez ozira na desno in levo! Kdor je protizakonito služil milijone na škodo naših zadrugskih organizacij, našega Propagandnega fonda za Koroško in našega Tehniškega visokošolskega fonda, ta mora po zakonu biti žigosana, in z njim vsi oni Izraelci, ki so plesali okoli zlatega teleta! Mitgelangen — mitgehungen!

N. N.

Da se sliši tudi druga plat zvona.

Trboveljska premogokopna družba nam je poslala pojasnilo o redukciji rudarjev in o splošnem položaju v premogovni industriji. Objavljamo njeno pojasnilo, da se čuje tudi druga plat zvona in da je javnost objektivno informirana. Pri tem pa izrecno naglašamo, da za vsebino članka ne prevzamemo nobene odgovornosti.

Uredništvo »Narodnega dnevnika«.

Z ozirom na številne napade, ki so bili v poslednjem času naperjeni zoper Trboveljsko premogokopno družbo in ki so večinoma temeljili na napačnih informacijah, čuti se družba primorana, dati javnosti sledeče pojasnilo:

Kritične razmere na celokupnem evropskem trgu so prisilile vse premogovnike svoje obrate omejiti ali popolnoma ustaviti. Te razmere niso priznale niti Trboveljski premogokopni družbi. Dasi je imela družba že itak velike zaloge premoga, je bila v mesecu januarju, to je v mesecu, ki sicer pomeni čas najboljše konjunkturo, primorana znova deponirati velike množine premoga, kar se že dolga desetletja ni primerilo.

V februarju smo morali že produkcijo zadrževati s tem, da smo mestoma odredili dela proste dneve. V enakem položaju se nahajajo tudi državni rudniki in drugi premogokopi v državi, ki so že znatno zmanjšali število delavstva in znižali mezde. Državni rudniki so na primer že v avgustu p. l. mezde bistveno zmanjšali. Večji premogovniki v Sloveniji pa so že pred tedni sklenili svoj stavež do 25%. Trboveljska premogokopna družba, ki je upala, da bi se razmere utesnile zboljšati in ki je zato doslej odlašala z redukcijo delavstva in mez, je sedaj primorana svojo produkcijo konsumu primerno za tretjino omejiti. Naravna posledica tega bi bila, da bi družba odpustila tretjino delavstva in nastavljenec, katerih skupni stavež znaša približno 9000 mož. Da bi pa toliko ljudi ne izgubilo kruha, se je odločila družba da ne bo odpustila večjega števila delavstva, marveč da bo dovolila vsakemu produktivnemu delavcu delati dve tretjini časa, dasi pomeni to zanjo znatno večje režijske izdatke. Tako zadane odpustitev le del delavcev ne neposredno produktivnih stranskih obratov in del pazniškega osebja, ki postane vsled redukcije dela popolnoma nepotreben.

Na ta način se je odpovedalo s 1. marcem:

v Trbovljah	33 poduradn.	in 146 delavcem,
v Zagorju	16 poduradn.	in 84 delavcem,
v Hrastniku	7 poduradn.	in 55 delavcem,
v Rajhenburgu	6 poduradn.	in 200 delavcem

skupno torej 62 poduradn. in 485 delavcem.

Vesti, da bo 1. marca odpuščeno 2000 do

3000 delavcev, so bile torej popolnoma nerušne.

V splošnem so se razširjale tudi številne vesti o velikem znižanju mezd in podaljšanju delovnega časa. Mezdni sistem, ki ga je svojčas diktirala vlada, obstoji v tem, da dobivajo delavci majhne mezde in mnogo stalnih doklad, kakor draginske in družinske doklade ter nabavne prispevke zase in za družine. Posledica tega je bila, da delavci niso mogli biti zainteresirani na produkciji, ker je bilo faktično delo preslabo plačano. In res je povprečna storitev kljub tehnični izpopolnitvi rudnikov zastajala pod normalno. Iste posledice so se pokazale tudi pri drugih rudokopih, ki so uvedli podoben mezdni sistem.

Vsi inozemski in tudi večina domačih rudnikov je bila tedaj primorana vrniti se k predvojnemu mezdniemu sistemu. In tako so na primer tukajšnji državni rudniki že v avgustu lanskega leta stalne doklade odpravili in vrhu tega celokupni zaslužek delavcev reducirali približno za 10%.

Navzlic temu, da so naši delavci pri osemurnem delavniku povprečno s 50 dinarji zaslužka (kakaj državni zaslužajo samo 43—44 dinarjev) najboljše plačani janski delavci v državi, bi se bila družba rada izognila redukciji mezd, če bi delavci pristali na to, da bi delali v jami celih osem ur; sedaj je v ta delavni čas všeta tudi pot na delo in nazaj, tako da znaša sedanji faktični delavni čas le približno sedem ur. Ker so delavci predlog polnega osemurnega delavnika odklonili, nam za ohranitev konkurenčne sposobnosti ne preostaja pač nič drugega, kot spremeniti mezdni sistem, pri čemer se bo moral povprečni zaslužek čisto neznatno znižati. To je tembolj upravičeno, ker se je cenik živil in drugih potrebščin od poslednje mezdne regulacije znižal za več kot 20%.

Pocenitev premoga, h kateri stremimo in ki je v interesu gospodarskega življenja, je mogoča le, če izvedemo omenjene ukrepe.

Družba je na žalost primorana pri tej priliki javnost informirati, da ji ženejo pestilarni napadi, razširjanja neresenih vesti, nasilne grožnje in dejanski napadi na posamezne funkcionarje do sklepa, za sedež družbe in centralnega ravnanstva izbrati tako mesto v državi, kjer ji bo zajamčeno mirno delovanje.

Kratke vesti.

Občinske volitve v Dalmaciji se ne bodo vršile, ker je, kakor poroča »Obzor« Pašić proti tem volitvam.

Norveški poslanik v Londonu je izjavil, da je Norveška proti temu, da bi se kateri državi razven Nemčije podelilo stalno mesto v Zvetu Zveze narodov.

Politične vesti.

— Mussolini proti Avstriji in Nemčiji. Dopisnik »Petit Parisien« je imel z Mussolinijem intervju, v katerem je Mussolini ostro nastopil proti Nemčiji in priključitvi Avstrije k Nemčiji. — Treba je ožigosati grožnje pangermanizma, je dejal Mussolini in z ozirom na velike manifestacije organizacije »Reichsbanner« v Hamburgu je Mussolini nadaljeval: To naj bodo republikanci, nasprotniki starega pruskega militarizma? To naj bodo pacifisti? Kaj delajo? Prireajo parade marše s stotinami zastav. In med njimi maršira avstrijska delegacija, ki je izredno aklamirana. Ti Nemci nočejo nič pokazati. Svoji starih sanj nočejo opustiti. To je najboljši dokaz, kako zelo je bila moja intervencija potrebna in upravičena. — Danes pozna italijanski narod nevarnost in zato je na moji strani. — In nadalje so republikanci v Hamburgu pozivali k obnovitvi nemškega bloka, ki naj združi vse, kar je nekdanj spadal pod Nemčijo. Nič se ni v Nemčiji izpromenilo, dan na dan se vrše parade in vojaške revije. Poglejmo n. pr. takozvano nemško trgovsko zračno brodogradnjo, ki se z najmodernejšimi tehničnimi sredstvi močno razvija. 24 zračnih črt gre iz Berlina. Vrše se stalni nočni poleti in vi Francozi morate znati, kaj to pomeni. Dajajo se sicer razne pomirjevalne izjave, toda nujno je biti previden in pravočasno poiskati sredstva proti grožnji nevarnosti.

— O tirolskem vprašanju je izjavil Mussolini to-le: Pred kratkim sem potoval po Gornjem Adidžu. Tu je vse nemško. Uradniki, učitelji, duhovniki, železnica in pošta. Govorilo se je samo nemško in pelo pesmi, zaradi katerih bi v Rimu takoj sledila aretacija. Za 250.000 prebivalcev, vstevši italijansko, je bilo 24.000 gasilcev, ki so bili dejansko vsi oboženi. Razpustil sem vsa ta gasilska društva in zaplenil puške. Danes so nadomeščeni s civilisti, 4 do 5 mož za vsako vas in nič več požarov ni. Ko prej izdal sem zakon, da se v pasu 30 km ob meji ne sme nihče naseliti brez vladnega dovoljenja. Povsod je sedaj italijanski pouk obvezen in danes intenzivno delujemo za poitalijančenje Gornjega Adidža. Na tisoče rodbin bomo tu naselili, mi bomo deželo poitalijančili. Obstoje grožnje, proti katerim se je treba varovati. Pangermanizem je taka grožnja. Končno je Mussolini poudarjal, da mora skupna nevarnost zbliziti Francijo in Italijo in s tem je ustvarjen protiutež proti germanskemu bloku.

— Glede vstopa Poljske v Svet Zveze narodov je dejal Mussolini: Brez dvoma bom podpiral Poljsko v njeni kandidaturi. Imam zato posebne geografske in demokratske vzroke. Poljska je, kar se rado pozablja, velika država s 30 milijoni prebivalcev, od katerih je 24 milijonov Poljakov. Poleg tega je Poljska država, ki je nastala iz vojne in ki mora braniti velike interese (proti komunistom, op. ured.). Mesto Poljske je v Svetu Zveze narodov in sicer istočasno z Nemčijo, ker je bila Poljska z Nemčijo v Locarnu enakovredna. Bodite uverjeni, je zaključil Mussolini, da si bo pozneje pustila Nemčija vstop Poljske v Svet Zveze narodov plačati s koncesijami zaveznikov.

— Velik Briandov govor za Locarnski sporazum. Čisto drugače ko Mussolini pa je isti dan govoril v francoskem parlamentu Briand. Govoril je s silnim zanosom in njegov govor je napravil na parlament mestogov grandiozen utis. Uvodoma je spominjal Briand na razne komentarje Locarnskega sporazuma. Napačno je presojati Locarnski dogovor z nacionalnega stališča, temveč treba ga je presojati z evropskega. Nobenemu narodu se ni naredila v Locarnu krivica in treba je samo pomisliti, kako zmešnjava bi imeli, če Locarna ne bi bilo. Briand se je potem spominjal dobe, ko je odločeval še Clémenceau. Tedaj je vprašal Clémenceau-a, kaj bo, če Amerika ne bo ratificirala Versajskega dogovora. Odgovoril je: »Imamo še Anglijo!« In če tudi ta odpade? Na to vprašanje Clémenceau ni vedel pravega odgovora, temveč je dejal: »Potem ni miru, potem preostane samo vojna.« Nato je govoril Briand o pomislekih pokojnega Fabryja. Razume njegovo skrb, toda ko je branil Fabry Verdun, je gotovo tudi sklenil, da poizkusi vse, kar je v njegovi moči, da se ti pokolji ne ponove. Vojno se lahko prične, toda volja za mir zahteva večjega napora. Teje je skleniti mir, ko napovedati vojno. V Locarnu je bila vsajena kal miru. Ta kal ne sme biti uničena, če pa se mora biti pohojena, potem nočem, da bi se to zgodilo od francoske noge. Hoteti mir ni lahko. Erzberger je bil vedel tega ubiti, Rathenau-u so dejali, da je izdajalec. Najdragocenejša pridobitev Locarna je, da je ustvaril zaupanje med narodi, da se sedaj invalidom in materam ni treba bati zornih vojnih grozot. Locarno pomeni odkritosrčno soglasje med Nemčijo in Francijo. Krivica se dela, če se nemški narod vedno samo sumiči. Nemci in Francozi sta dva velika naroda, ki sta se opetovano srečala na bojišču. Ali je res treba, da se bojujejo vsaki 20 do 30 let? Locarno zavaruje francoske interese in z Locarnom nastaja za Evropo nova doba, zakaj Evropa rabi mir.

— Češki socialni demokrati za 18 mesečno vojaško službeno dobo. Na Češkoslovaškem se je vnel hud boj za znižanje dosedanje službene dobe na 14 mesecev. Češki socialni demokrati so že grozili, da izstopijo iz vladne koalicije, če se njih zahtevi ne ugodijo. Kakor pa poroča sedaj »Česky Denník«, so socialni demokrati pristali na 18 mesečno službeno dobo in je s tem zadeva rešena.

— »Samouprava« o Ninčičevem obisku v Rimu. V uvodniku komentira »Samouprava« Ninčičevo potovanje v Rim. Opozarja na skupne interese Italije in Jugoslavije v Jadranskem in Sredozemskem morju. Zlasti pa poudarja »Samouprava« skupne gospodarske interese obeh držav. Mi damo Italiji živež in surovino, Italija pa nam industrijske izdelke. Z velikimi žrtvami z naše strani v interesu mirne bodočnosti naroda je bilo rešeno mejno vprašanje z Italijo. Toda še vedno

je bilo polno nezaupanja in Mussolini, »veliki preporoditelj italijanskega naroda«, je vztrajal na tem, da se vsa ta nesoglasja odpravijo. To mu je tudi uspelo. Pot dr. Ninčiča ima pred vsem ta pomen, da reši vprašanja, ki so tudi po Locarnskem sporazumu ostala odprta in interesirajo obe državi. (Brenner, priključitev Avstrije k Nemčiji. Op. ured.) Nadalje pa je rešiti še vprašanje nove sestave Sveta Zveze narodov. Topli prejem, ki ga je doživel Ninčič v Rimu in ki je naredil v Jugoslaviji najboljši utis, dokazuje, da je soglasnost v vseh sproženih vprašanjih dosežena. — Niti z besedico ne omenja »Samouprava« naših bratov tam preko in njih obupnega stališča. Ta molk pove več, ko ves ostali članek »Samouprave«.

Beleške.

Fotografija M. A. C-a je bila objavljena v sobotnem »Jutru«.

V »Bogoljubu« je bila objavljena slika z napisom: »Veronika pada Jezusu potni list.« — Otok od šestih let bi moral takoj zapaziti, da je to fiktivna pomota in da se ima glasiti potni prt.

G. M. A. C. pa očitno ne diskovne napake ni zasledil in zato je napisal cel članek, v katerem se norčuje, da je rabil Kristus za Kalvarijo potni list.

Hudo je, če mora biti človek duhovit. Toda dvakrat zlo, če mora biti duhovit brez okusa.

Žensko gibanje.

Občni zbor Splošnega ženskega društva.

V nedeljo 28. t. m. ob 5. uri popoldne je imelo Splošno žensko društvo svoj 21. občni zbor v svojih prostorih na Rimski cesti. Občni zbor je otvorila predsednica ga. Franja Tavčarjeva, ki je uvodoma poudarila, da praznuje društvo letos petindvajsetletnico svojega plodovitega društvenega dela. Zahvali se vsem vnetim delavkam, ki so delale tekom leta za procvit društva. Obenem se zahvali ge. Jankovičevi, ki je društvu podarila krasen, iz sviloprejkinih kokonov tkan prt, ročno delo neke preproste Srbinke. Nato se oddolži spominu umrlih članic, katerim na čast vstanejo vse navzoče zborovke.

Sledil je referat tajnice ge. Minke Govekarjeve, ki je na kratko očrtala vse društveno delovanje tekom leta. Lani je nameravalo društvo prirediti razstavo »Slovenska žena.« Vsled prekratkega roka pa je bila razstava preložena na letoš, ko bo društvo praznovalo svojo petindvajsetletnico. Razstava bo 6. junija v velesejemskem paviljonu »K« in bo trajala do julija tega leta. Za razstavo skrbi zlasti posebna sekcija pod vodstvom ge. Baltičeve. Država še ni obljubila niti take subvencije, pač je naklonila ljubljanska občina podporo v znesku 2000 Din. Društvo je posebno bridko zadela izguba marljivke knjižničarke ge. Gogalove Društvo je organiziralo tudi izlet ženske trgovske šole iz Zagreba v Slovenijo. Za malopismene služkinje je hotelo društvo prirediti večerni tečaj, ki je pa radi malega odziva propadel. Zanimivo je, da so Srbinje uredilo svoj Materinski dom v Beogradu po vzorcu našega, seveda v večjem obsegu. Društvo je tudi sodelovalo pri veliki akciji proti uvedbi reakcionarnega ženskega dednega prava: Nabranih je bilo okrog 30.000 podpisov na resolucijo in napravil se je tudi velik protestni shod v Unionski dvorani. Društvo posveča veliko dela skrbi za deco. Stremi za uvedbo splošne in enake aktivne ter pasivne volilne pravice. Društvo je pomagalo pri nabavi akciji za spomenik hvalnosti Franciji.

Na feminističnem kongresu v Washingtonu je bila iz naše države poleg Srbinje Atanackovičeve tudi Slovenka Stebijeja.

Proti davku na ročno delo, ki hudo zadene zlasti uradniške družine s služkinjo, šivilje, trgovske pomočnice itd. je društvo vložilo pri finančnem ministru osto resolucijo ter naprosilo vse slovenske poslance za pomoč v parlamentu. Po zaslugi Spl. ženskega društva so se začele nekatere Slovenke zanimati za sprejem v dveletno bolnišniško šolo v Valjevu. Društvo je tudi ustvarilo veliko dobrodelno akcijo v prid ženski bolnici v Ljubljani in ji preskrbelo novo zdravstveno ambulanco z vsemi instrumenti. Oficijalna otvoritev ambulance se vrši te dni. Društvo je tudi priredilo ciklus desetih predavanj »O negi dojenčak« v šentjakobski deklški šoli in ga misli ponoviti sedaj v Mostah.

Sledi blagajniško poročilo ge. Ivanke Leskovičeve. Društvo ima 724 plačujočih članic ter je imelo okrog 31.000 Din dohodkov in 28.000 Din izdatkov. Prebitek znaša 2900 dinarjev. Društvena knjižnica je izposodila v letu 12.000 knjig. Knjižnica šteje 5000 zvezkov ter je letos napredovala za 210 knjig plus vse revije. Ga. Kersnikova je velikodušno poklonila društvu 32 knjig za kar se ji izreče tudi pismena zahvala.

Revizorki ga. Jelačinova in ga. Čudnova potrdite ločnost blagajniškega poročila, nakar izreče občni zbor blagajnici absolutorijo.

Nato omeni ga. Tavčarjeva velike zasluge ge. Vlačičeve za društvo.

Sledi volitev novega odbora. V odbor so izvoljene ge. in gdč.: Bajt Marija, Berbuč, Bukovec Darinka, Fischer Vera, Govekar Minka, Hille Mara, Kobal Lea, Lapajne Vida, Lesković Ivanka, Lindtner Marjana, Erjave Milena, Kunth Julija, Schiffer Mia, Favčar Franja, Tundina Marija, Serko Angela, Umberger Milka, Vrsič Romana, Vrton Marta, Zitek Jakobina ter Zupančič Vita. V revizijski odbor pa ga. Jelačinova in ga. Čudnova.

Po volitvah je sledil razgovor o bodočem društvenem delovanju. V svrhu zbiranja materiala o Slovenkah v tujini, namerava stotipiti odbor v stik z Ameriko. Namerava se tudi prirediti ciklus predavanj pod naslovom »Žena«, kjer se bodo obravnavali razni položaji žene v družbi in zgodovini.

Dnevne vesti.

JAVNO VPRAŠANJE!

Nameravani nakup hiš v Jadransko-podunavski banke v Ljubljani po čerkovnem zavodu močno razburja ljubljansko prebivalstvo. Več deset tisoč stanovanj bo zopet odpadlo v Ljubljani. Kam se bodo preselili? Na drugi strani je ožigosati mačehovsko posojanje vlade napram Ljubljani, kateri ne privoščijo novega uradnega poslojpa. Tudi v novem uradnem poslojpu bi bili vsaj dve stanovanji na razpolago. Torej zopet, čeprav neznatna, razbremenitev glede stanovanjske miserie. Argumenti, ki govorijo proti nakupu stare in to stanovanjske hiše za namene čerkovnega zavoda in poštne hranilnice, so tako tehtni, da jih ne sme prezreti vlada, če ima še kakšna socialnega čuta in pa vsaj nekaj ljubezni do — Ljubljane.

Ali pa so vsi merodajni činitelji storili svojo dolžnost?

Javno torej vprašamo:

1. Stanovanjsko sodišče I. stopnje v Ljubljani kot povsem avtonomno oblastvo za stanovanjsko vprašanje v Ljubljani, je-li storilo svojo dolžnost in je-li pravočasno informiralo svojega ministra za socialno politiko, da vloži pri svojem tovarišu, ministru za pošto in eventualno v ministrskem svetu oster protest proti nesocialnemu činu, ki se namerava?

2. Gerentski svet na ljubljanskem magistratu, kaj je storil v obrambo življenjskih interesov Ljubljane, ki so z nameravano kupčijo nad vse ogroženi?

Ljubljanci.

YSI NA SHOD.

V soboto dne 20. februarja t. l. so se zbrali zastopniki vseh delavskih strokovnih organizacij na skupno posvetovanje in so sklenili sklicati v sredo, dne 3. marca javen shod, ki se bo vršil v veliki dvorani hotela »Union« z dnevnim redom: Napad Trboveljske premogokopne družbe na delavske plače, osem urnik, redukcija rudarjev in obramba delavstva proti temu.

Vso javnost se vabi, da pokaže s svojo udeležbo na tem shodu, da spremilja s simpatijami težko-borbo naših rudarjev za kruh in eksistenco.

— V ministrstvu za šume in rude je izdelan nov pravilnik o polaganju strokovnih izpitov za uradnike druge in tretje kategorije. Izpiti se pričnejo še ta mesec. Izpiti za uradnike I. kategorije so se že pričeli. Polagajo se pred strokovno komisijo, sestavljeno iz višjih uradnikov imenovanega ministrstva.

— V ministrstvu pošte in brzojava je podpisani večji ukaz v napredovanju uradnikov vseh oblasti.

— Jugoslovanski aviatiki v Pragi. V Prago je prispela skupina jugoslovanskih letalcev. Na kolodvoru je bila slovesna sprejeta od češkoslovaškega aerokluba »Brodak«.

Sprejemajo so prisostvovali številni zastopniki vlade, letalskih združenj in tovam letal.

— Mostar v stiskah. Mostarski meščani so poslali na vsa kompetentna ministrstva spomnico, v kateri prosijo pomoči, češ da postaja mesto polagoma ruina. Predvsem zahtevajo razširjenje tobačne tovarne, dalje kredit 2.000.000 dinarjev za obnovo vinogradov, povišanje produkcije premoga, znižanje cen premoga, končno naj se popravljata cesta Mostar—Imotski, da bo imela Hercegovina dobro zvezo z Dalmacijo.

— Sajke za dijake. Na prošnjo združenja rezervnih oficirjev in bivših bojevnikov je izdalo ministstvo vojne in mornarice naredbu, da se izdelajo v delavnicah za vojaške obleke iz odpadkov sajke za deklet v starosti od 8. do 14. leta. Sajke se izroče združenju, ki jih razdeli med otroke v južni Srbiji. Sajke naj zamenjajo arnavtske, bolgarske in mednarodne čepice v onih krajih.

— Zveza gostilničarskih združenj nam piše: V dnevnikih smo že nekajkrat čitali opozorila na gostilničarje, da si pridobijo osebne fotoilne pravice, ker jim sicer prete neprivjetne posledice. Opozorjamo, da ti razglasi niso pravilni, ker se določba člena 105 ne nanaša na redno gostilničarstvo, temveč le na trgovce, ki s ločenjem pijače škodujejo rednemu gostilničarstvu. To so obratovalnice, označene po pripombi 4 tar. post. 62 taksnega zakona, obdelovane v členih 82, 83 itd. pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah z alkoholnimi pijačami.

— Cene mesa v Zagrebu padajo. Z ozirom na padanje cen telečine na zagrebškem živalskem trgu se je vršila te dni pri tamkajšnjem tržnem komisariatu konferenca, katere uspeh je bil, da se je znižala cena telečjega mesa za sprednji del za 2, za zadnji del pa za 1 dinar, tako da stane trenutno 1 kg izpraznilo zaradi ali pa tekom razpisa. Proizadnji pa 20 dinarjev.

— Med tisočaki, ki so bili ukradeni o pri liki roparskega napada na ambulanto pošto liki kočevje-Ljubljana dne 10. t. m. je bil tudi tisočak izdaje 1920, ki je bil poškodovan. Poškodba je na strani »oračac«, in siver na desni polovici. Poškodba se pričinja nekako 15 mm od zgornjega roba in sega na desno čez sliko Zagreba proti spodnjemu robu. Poškodba je zalepljena s prozornim gumiranim papirjem. — Osebi, katere prijavi lastnika tega bankovca poštne direkciji v Ljubljani ali katere izroči ta bankovec najbližji pošti ali pa neposredno poštne direkciji v Ljubljani, izplača poštna direkcija posebno nagrado v znesku 500 (petsto) dinarjev in še vrednost event izročnega bankovca, če se ugotovi njegova identičnost z ukradenim tisočkom.

— Most preko Donave pri Novem Sadu. Mestna občina Novi Sad je sklenila z neko stettinsko tvrdko pogodbo za zgradbo mostu preko Donave. Dela se prične v kratkem.

— Brezposelnost v Nemčiji. Kot poročajo iz Berlina, se je v prvi polovici februarja število brezposelnih tam ni bistveno pomnožilo.

— Inženjska zbornica za Slovenijo in Dalmacijo v Ljubljani ima svoj letni občni zbor dne 4. marca 1926 ob 14. uri 30 min. v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

— 26 samomorov radi brezposelnosti se je pripetilo glasom uradne statistike tekom meseca januarja v Varšavi.

— Uradni list št. 18 z dne 24. februarja 1926 priobčuje: Naredbo velikega župana ljubljanske oblasti o pobiranju vodarine v mestni občini novomeški, naredbo o odmeri in pobiranju občinske davščine od postelj za prenočevanje tujcev v mestni občini novomeški, dalje naredbo velikega župana ljubljanske oblasti o pobiranju občinske davščine na ponočni obisk gostiln in kavarn v mestni občini novomeški v l. 1926, razglas glavne volilnega odbora za volitev v delavsko zbornico o rezultatu volitev, seznam izgubljenih predmetov, prijavljenih pri policijski direkciji v Ljubljani v času od dne 1. do dne 15. februarja t. l.

— Razpisana služba. Odda se mesto sodnega sluga pri okr. sodišču v Logatcu, oziroma vsako drugo mesto sodnega sluga, ki bi izpraznilo zaradi ali pa tekom razpisa. Prošnje je vložiti do 3. aprila 1926 pri predsedništvu dež. sodišča v Ljubljani. Podrobnosti glej v Uradnem listu št. 18 z dne 24. februarja 1926.

— Službo občinskega tajnika razpisuje občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Nastop 15. marca, plača po dogovoru, prošnje je vložiti do 10. marca. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 18 z dne 24. februarja 1926.

— Odlikovanje. Bivši dolgoletni župan v Kandiji pri Novem mestu Josip Zurec, lastnik občeznane gostilne »Stemburc«, je odlikovan z redom sv. Save V. razreda.

— Imenovanje. Gustav Golia je imenovan za agrarnega inspektorja v I. kat. 5. skup. pri okrož. uradu v Mariboru.

— Iz sodne službe. V višjo skupino sta pomaknjena: deželni sodnik svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Radovljici dr. Rupert Celestina in okrajni sodnik v Brežicah dr. Vojteh Kočvar.

— Iz zdravniške službe. Dr. Rudolf Božič je imenovan za zdravniška pripravnika v javni bolnici v Celju. Upravni asistent bolnice v Celju Bogomil Zgajner je premeščen kot upravitelj v bolnico Brežice.

— Grozodejstva armenske soldateske v Damasku. Armenska soldateska je napadla te dni okraj Midan v Damasku. Vsak musliman, ki so ga vojaki srečali, je bil ubit. Ženskam so trgali vojaki z rok zapetnice in prstane, plenili so hiše, trgovine in mošeje. Število mrtvih znaša več sto ljudi. Nad 150 hiš je bilo zažganih, nad 60 trgovin izropanih. Energični intervenciji sirijskih in muslimanskih notabljev pri francoskih oblastih se je zahvaliti, da ni prišlo do splošnega klana. Francoske oblasti so aretirale 20 vojakov. Od sobote ni iz Damaska nobenih poročil. Sirijski delegati mandatne komisije, ki zboruje te dni v Rimu so bili o grozodejstvih brzojavno obveščeni. Brzojavka konča s pozivom, da naj zahtevajo delegati takojšnjo intervencijo mandatne komisije.

— Katastrofalen potres na Dekadkanu. Iz Londona poročajo: V mestecu Antimachia na otoku Kosu je porušil katastrofalen potres okrog 600 hiš. Več oseb je ubitih, nad 60 ranjenih.

— Karambolaža parnika z ledenimi gorami. Iz Londona poročajo: Parnik »Kentucky« je poslal iz bližine Nove Fundlandije brezčimnim potom klice na pomoč. Trebil je z ledeno goro.

— Letalska nesreča. Na aerodromu Mirafiori pri Turinu se je pripetila te dni letalska nesreča. Neko vojaško letalo je padlo med manevriranjem na zemljo. Letalo se je vžgalo. Oba letalca so potegnili zогljenela izpod ruševin.

— Misteriozni atentator v Omahi aretiran. Iz Newyorka poročajo: Tajinstveni zločinec, ki je bil že par tednov strah in trepet mesta Omaha, je izsleden. Pred par dnevi je ustrelil železniškega detektiva Johnsona. Detektivu so ga po kratkem in razburljivem boju premagali in spravili na varno. Zločinec John Carter je vse svoje zločine priznal.

— Poizkušeni samomor 13 letnega dečka. Te dni se je vrgel v Zagrebu 13 leten deček jokaje pod tramvaj. Z največjim trdom se je posrečilo strojevodji, da je tramvaj pravočasno ustavil. Zaslišan je, deček izpovedal, da je doma iz Sv. Križa pri Tuhlju ter se uči ministarstva pri nekem zagrebškem mojstru, ki pa postopa z njim tako surovo, da mu ni več živeti. Begal je ves dopoldan od Savi v namenu, da se utopi, kasneje pa si je premislil ter se vrgel pod tramvaj. Ker je policija ugotovila, da so navedbe vajenca Ljudovita Cvetka resnične, se je uvedla zoper strogega mojstra kazenska preiskava.

— Morilec svojega očeta. Te dni je prišlo iz doslej nepojasnjenih vzrokov do prepira med známim alkoholikom Francetom Vukom iz Moravcev pri Mariboru in njegovim sinom. Tekom prepira je pograbila sina taka jeza, da je šel po količek za trto ter je udaril svojega očeta parkrat s tako silo po glavi, da je mož čez par ur umrl. Pobesneli sin je izginil. Domneva se, da je pobegnil pri Gorenji Radgoni v Avstrijo.

— Rodbinska tragedija. Zenta Zaglauer, delavčeva žena v Linzu je živela s svojim možem v večnem prepiru. Te dni je napravila neznosnemu življenju temeljit konec: Pometala je vse štiri svoje otroke, od katerih je bilo najstarejšemu 9 let, v Donavo, nakar je skočila še sama v vodo. Doslej so našli samo truplo 9 letne hčerke.

— Drzen vlom v urad osiješkega velikega župana. Te dni je bil izvršen v urad osiješkega župana Eržena vlom. Lopovi so odnesli 80.447,50 Din gotovine in za 1758,50 kolkov. Vloma sumljiv je znan svedrovec Reder, ki je pobegnil pred par meseci iz kaznilnice v Mitrovici.

— Največji italijanski slepar in pustolovec. Beograjska policija je dobila te dni brzojavno liralicu za Evgenom Albertinijem, ki ga označujejo oblasti kot največjega sleparja in pustolovca sodobne Italije. Lopov je prispel dan popreje v Beograd, kjer je razpečaval potvorjene 100 frankovske novčanice. Ko je prišla policija v hotel, kjer je stanoval, ga ni našla več. Lopov je izginil na tajnivem način brez sledu. Albertini ima na vesti nebroj sleparij, od katerih so nekatere prav velikopotezne. Beograjska policija je obvestila ekspresno vse večje policijske oblasti naše države.

— Vsepoposod falzifikatorij novčanice. V Nemčiji so se pojavile potvorjene novčanice za 20 mark.

— Bivši novinar potvarjalec javnih listin. Sodni dvor v Dubrovniku je obsodil bivšega novinarja in absolviranega jurista Vladimira Panič in contantum radi potvarjanja potnih listov na tri leta težke ječe. Ko ga je hotela policija aretirati je že izginil brez sledu.

— Pretep na ljudski univerzi v Beogradu. V petek je predaval neki ruski novinar na ljudski univerzi v Beogradu. Sredi predavanja je nastal velik pretep med komunističnimi in protikomunističnimi študenti. Pretep so izzvali komunistični dijaki, ki so dvignili silen kraval ter jeli metati na predavatelja kar jim je prišlo pod roko. Komunisti so bili tepeni. Vseučilišna oblast je napravila s težavo red.

— Kravali brezposelnih v Hannoveru. Te dni je prišlo pred državno posredovalnico dela v Hannoveru do velikih izgrezov brezposelnih. Ko je policija demonstrante pozvala, da naj re razidejo, so jo brezposelni napadli, tako da se je morala braniti z gumijevkami. Več oseb je bilo aretiranih.

— Voditelj avstrijskih monarhistov napaden, oklofutani in tepeni. Te dni sta napadla na Dunaju voditelja avstrijskih monarhistov, grofa Salma zvečer, ko se je vračal domov, dva neznanca individija. Prvi ga je opsoval in oklofutal, drugi pa mu je vrgel čez glavo plašč, nakar ga je pretepel s palico. Ko so prihiteli pasanti, sta jo napadala odkurila.

— Proces zoper bivšega nemškega poslanca. V Somboru se je vršila te dni obravnava zoper bivšega poslanca naših Nemcev, prof. Josefa Taubela. Taubel je obtožen žaljenja oblasti. Ker spada kaznjivo dejanje v čas, ko je bil Taubel še poslanec, je sklenilo sodišče, da je treba zahtevati naknadno od parlamenta izročitev.

— Reši nas Bog hudiča. Zanimiv prizor se je odigral te dni na nekom osebnem vaku med našicami in Osijekom. Znanemu hipnotizerju Svengaliju se je zahotelo napraviti hipnotičen poskus z neko kmetico, ki je držala v naročju košuro jaje. Uprl je svoje sugestivne oči v naivne oči kmetice in v par trenutkih je bil ženska hipnotizirana. Sugeriral ji je, da se nahaja v vsakem od njenih jajc zlatnik in ženska je jela razbijati jajca drugo za drugim. Ko jih je razbila deset, jo je hipnotizer zbudil tem j plačal za vsako jajce dinar. Sopotniki so se držali od smeha za trebuh, ženska pa je začudeno gledala, ko so ji povedali, kaj je delala. Končno je vzkliknila: »Reši nas Bog hudiča, ki lazi v človeški podosi po železniških vagonih in meša slavonske prodajalke jajc!« Rekši je zbežala v drug vagon.

— Stradalci dobili 500 ženitnih ponudb. V Berlinu nastopa te dni stradalci Joly. Ze prve dni ga je obiskalo 30.000 oseb. Pri tej priliki je dobil nad 500 ženitnih ponudb.

— Newyork brez cestne železnice. Newyork bo sledil vzgledu Washingtona ter bo odpravil, kot se poroča, iz svojih glavnih ulic vse konje in vehiklje, ki jih vlečejo konji. Pa ne samo to, Newyork bo šel še dalje. Mestna uprava se pogaja z obstoječimi avtobus podjetji in s cestnimi železnicami, v svrhu, da izginijo iz prometnih ulic.

— Zelezen Mussolinijev stolp. Fašistična propaganda v Milanu je lansirala idejo, da se postavi v vojni padlim Italijanom pred milanskim kolodvorom železen spemink, ki naj bo lepši in višji kot Eifflov stolp v Parizu in ki se bo imenoval »Mussolinijev stolp«.

— Bikoborbe v Spaniji odpravljene. Iz Madrida poročajo: Policija je prepovedala uporabo konj pri bikoborbah. Domneva se, da pomeni ta prepoved začetek konca popularnih bikoborb.

— Ljutomer. — Na svojem 59 občenem zboru je tukajšnja »Čitalnica« sklenila, da pomnoži svojo ljudsko knjižnico, katero prav pridno obiskujejo okolici in tražani. V minulemu letu je bilo izposojenih 1500 knjig. Pri vsaki hiši pa leže v omarah ali na podstrešju knjige, katere pa sedanjemu lastniku niso v nobeno korist oziro. uporabo. Prihodnje dni se bosta javila v vseh hišah dva člana Čitalnice in pobirala knjige za ljudsko knjižnico. Prosimo vse Ljutomerčane, da sprejmejo ta odposlanca in ju obdare z lepimi knjigami. Vse knjige, tudi drugojezične, so nam dobrodošle. — Čitalnica je najstarejše društvo v Ljutomeru in ne zasleduje drugega cilja, kakor da širi izobrazbo potom knjig in predavanj v vse sloje. — Razven te akcije priredit dne 11. aprila 1926 v prostorih g. Seršena veliko tombolo, na katero se že sedaj opozarja. Čisti dobiček tombole je namenjen ljudski knjižnici. — Odbor.

Ljubljana.

Danes v ponedeljek 1. marca ob 20. uri

KONCERT pianista Antona Trosta v Filharmonični dvorani.

Vstopnice v Matični knjigarni.

1.— Državna borza dela v Ljubljani. V času od 14. do 20. februarja 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 141 prostih mest. 136 oseb je iskalo dela, v 41 slučajih je borza posredovala z uspehom in 23 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 20. februarja 1926 je bilo skupaj razpisanih 604 prostih

mest, 943 oseb je iskalo dela, v 425 slučajih je borza posredovala z uspehom in 136 oseb je odpotovalo.

1.— P-zor lovei! V četrtek, dne 4. marca t. l. ob 8. zvečer se vrši v restavraciji hotela »Union« v Ljubljani ustanovni občni zbor »Kluba ljubiteljev psov jamarjev«. Z ustanovitvijo tega kluba je naša psorejna organizacija zaključena. Pes jamar je v vsakem gozdnem lovišču neobhodno potreben. To ve vsak lovec iz lastne skušnje. Dober jamar pa se ne poleže, marveč ga je treba še-le vzrediti in izučiti. V tem pogledu iti našim lovcom na pomoč je glaven namen novoustanovljenega kluba. Zato priporočamo, da se ljubitelji jabečarjev in terijerjev našemu pozivu v častnem številu odzovejo. — Za pripravljalni odbor: Dr. Lovrenčič.

1.— Samomor. Predvčeršnjim so našli pasantisanti na pokopališču pri Sv. Krištofu samomorilko, poleg katere je ležala stekleničica, ki je dišala po lizolu. Zenska je bila nezvestna. Identificirali so jo kot Josipino Pirš, ženo kolarja v Ljubljani. Kljub rešilnim poizkusom je umrla ne da bi se zavedla. Vzrok samomora je najbrže duševna depresija.

— Dva lopova pod ključem. V noči od 27. ena 28. novembra 1925 se je nastanil v hotelu Arko v Ribnici eleganten tujec, ki je nastopal jako samozavestno. — Zahleval je sebo, o kateri je vedel, da je prav za prav družinska soba, v kateri se nahajajo razne dragocenosti. Ker se je izdal za premožnega strojarja Franceta Simončiča iz Celja, so mu ugodili. Naslednji dan so ugotovili, da je tujec izginil ter da so z njim vred izginile vse dragocenosti, ki so se nahajale v sobi. Lopov je odnesel med drugim 100 žlic, 100 nožev in 100 vilic iz kina srebra, zlato zapestnico, par zlatih uhanov itd. Skupna vrednost ukradenih predmetov znaša več tisoč dinarjev. Par dni pred njim je stanoval v sobi zavarovalni poštik Jože Stangl, doma v Hrušici. Tako je prišla vsa stvar na dan in danes sedita Stangl in dozdevni France Simončič, recte Mrvar, v zaporu. Zasluga za to gre ljubljanski policiji, ki je lopova te dni aretirala.

Posebna špecialiteta vinske kleti Ljubljanskega dvora: Od danes dalje vsak dan od 5. do 8. ure zvečer apetitni predvečerni zakuski po zmernih cenah.

Prosveta.

Profesor Anton Trost priredi danes v ponedeljek ob 20. uri zvečer pod okriljem ljubljanske Filharmonične družbe v Filharmonični dvorani samostojen klavirski koncert, na katerem izvaja izključno le komade iz slovenske glasbene literature. Na koncertnem sporedu sta zastopana dva najodličnejša živeča češka komponista Vitezslav Novak in Josip Suk. Dočim pripada Novak še nekako k zmerni klasični češki struji, je Josip Suk popoln modernist. V družbi z njima so na koncertu zastopani še Rusi: Balakirev, Rahmaninov in Skrjabin. Vsaka izmed sporednih točk je velika umetniška za sebe, in prepričani smo, da jih bodé umetnik pianist Anton Trost podal z največjim razumevanjem, najplemenitejšo umetniško dovršenostjo. Saj je splošno znana njegova umetniška igra, ki se odlikuje po naravnosti kolosalni tehniki. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

HIGIJENA V JUGOSLAVIJI.

V soboto, 27. t. m. je o gornjem predmetu predavala dr. Ivo Pirc v društvu »Sočac«. V uvodu je predavatelj povdaril slabo informiranje ljudstva o higijenskih institucijah ter omenil velik pomen propagande, kajti lažje je zabraniti deset bolezni kot eno ozdraviti.

Nujno potrebno je, da se vsak sam seznani z nauki osebne higijene, ki jih mora poznati kot deset božjih zapovedi. S pomočjo družbe in države naj se odstrani vse splošni higijeni škodljive vpljive. Eugenika, to je razmnoževanje ljudi potom družin, naj se postavi pred javno kontrolo. Pijanec in spolno bolni sploh ne smeta imeti otrok.

Higijena je bila že v starem veku na visoki stopnji, v srednjem veku pa je padla na najnižji nivo. Dvignila se je šele v modernih časih, zlasti vsled raznih naravoslovnih odkritij. V tem pogledu je bila stara Avstrija med najzadnjimi deželami, posebno so bili zanemarjeni slovenski kraji. Po nastanku Jugoslavije se je pričelo pri nas živahno gibanje za izboljšanje higijenskih razmer. Vodja in inspirator tega gibanja je pri nas dr. Andrija Stampar. Okrog njega se je zbrala gruča idealnih zdravnikov z modernimi nazori, ki se je postavila na stališče, da vprašanje ljudskega zdravlja ni monopol zdravnika, ampak zadeva slehernega. Zdravnik naj bo socialen delavec in ne sme biti ekonomsko odvisen od bolnika. V vprašanju ljudskega zdravlja ne sme biti razlike med revnimi in bogatimi. Zdravnik mora iti med ljudi, če ti nočejo k njemu.

Število zdravstvenih institucij v Jugoslaviji se je od prevrata dvignilo od 6 na 250. Izdanih je bilo v te namene 170 milijonov dinarjev s strani države in 20 milijonov dinarjev od Rockefellerjeve ustanove. Na polju zdravstvene propagande se je dosedaj v teku 7 let pri nas zelo mnogo storilo. V Sloveniji se je sanirala cela vas Lukovica, ki naj služi kot vzor ostalim vasem.

V drugem delu je predavatelj govoril o higijeni stanovanja. Ze stari Judje so vedeli, da izvira na primer gobavost iz nezdrugega stanovanja. Mislili so, da so hišne gobe vzrok tej bolezni.

V higijeni stanovanja se pri nas mnogo greši. Krivi so zlasti zastareli gradbeni redi, ki nimajo nikjer pri nas določeno, kako naj bo stanovanje. Princip, da mora biti ulica

širša, kot so hiše visoke, ni nikjer v veljavi. Nešteto je nehigijenskih stanovanj, ki so pretesna, vlažna in imajo premalo svetlobe in zraka. Kot stanovanja se uporabljajo tudi barake, kleti, železniški vagoni. Tudi na kmetih se mnogo greši v tem oziru.

Marsikje so potrebni prav drastični ukrepi, kot jih je rabil Napoleon, ko je dal sezgati neko bolnico radi razkužitve. Tudi Nero je dal sezgati Rim iz higijenskih ozirav.

Skoro triurno zanimivo predavanje so spremljale skioptične slike, občinstvo pa se je zahvalilo predavatelju z burnim aplavzom.

BITANGA.

V št. 45., str. 3. pišete, da pravi pomen besede bitanga še ni dognan in da je verjetno, da je beseda nemškega izvora. Usojam se opozoriti, da ima madžarsčina pridevnik bitang, ki se rabi ponavadi v zvezi s subst. kutya (pes), to je: pes brez gospodarja ali pes, ki je zablodil ter se potepa, glagol bitangol — potepati se, klatiti se, sklatiti se (kakor potepuh). Vuk Karadžić pravi v »Rječniku«, da je shr. beseda bitang domača v Vojvodini, torej v pokrajini, kjer je zašlo največ madžarskih besed v srbsčino. Zlog -ang je v madžarsčini jako navaden. Vlog. besedah slovanskega izvora ga pa ni. Vuk navaja dva pomena shr. besede bitanga: 1. Faulenzer, lenuh in 2. herenloses Pierd, konj brez (znanega) gospodarja. Madžarski izvor shr. besede je torej gotovo dosti verjetnejši kot pa nemški. Izvajanje iz obiteldanke je samo dovtilp. I. K.

Sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

ASK Primorje : Ilirija — 4 : 3 V soboto popoldne se je vršilo na igrišču SK Ilirije ob 17 nadaljevanje pokalne tekme med Ilirijo in Primorjem. Obe moštvi sta nastopili seveda v isti postavi kakor pri zadnji tekmi, ki je končala, kakor smo že poročali, neodločno — 3 : 3. Nadoknaditve je bilo še 10 in 15 minut. Potek igre: Početni udarec ima Ilirija, ki pa žogo kmalu zgubi; igra se vrši v močno forsiranem tempu, ki ga obe moštvi, za slučaj normalne dolžine igre, ne bi mogli zdržati. V 2. in 3. minuti prodre Erman II. pred ilirijansko vrata, toda akcija se mu ponesreči. Nato prodre Ilirija, Oman strelija, Erman I. v голу brani; par minut valjuje igra po polovici Primorja, nato se naenkrat prenese žoga na nasprotno stran, Primorje prodre do ilirijanskih vrat in v zadnjem tre-

notku vzame gošman Miklavčič žogo z noge nasprotnega napadaleca. Konec prvih 10 minut. Moštvi nato premenjata prostora in igra se takoj zopet nadaljuje. Ilirija je v premoči; Poduje sigurne šanse pred vrati ne izrablji. Nato izšli Ilirija kot, ki ga tudi ne izrablji. Birska tolče žogo čez sredino. Igra se vrši par minut na ilirijanski polovici; Primorje zamudi sigurno šanso — out. V 19. minuti očividni faul Beltrama nad Ermanom II. tik pred kazenskim prostorom Ilirije, ki ga pa sodnik ne vidi. Erman II. pada po tleh, publika zažene vik in krič ter burno protestira. Ilirijanski branilec sije neodločno, pričakuje vsak trenutek piska sodnika; ta ugodni trenutek izrablji Erman II., se hitro pobere, doseže še v pravem času žogo, ukani dva nasprotnika, ki sta se mu medtem že postavila v bran in tolče približno iz 12 m neubranljivo v mrežo — 4 : 3. Veselje dela publike, ki simpatizira s Primorjem. V naslednji minuti pripelje desno krilo Zupančič žogo do primorjanskega kota, jo vodi ob kotu naprej in hoteč centrirati. jo tolče v out med publiko za mrežo. S tem je bila zamujena zadnja prilika za izravnavo. Nato igra valuje in sodnik odpiška konec. Splošno se lahko pravi, da je bilo v prvih 10 minutah Primorje v lahni premoči, medtem ko je v drugem polčasu prevladovala Ilirija. Igra, ki sta jo predvedli obe moštvi, je bila ena najlepših iger domačih moštev zadnjih let. Najboljši igralec na igrišču je bil nedvomno Erman II., ki je pokazal združeno gibčnost s tehniko in odločnim šutom. V primorjanskem moštvi je prevladovala enotnost duha, ki ga je tudi dovedla do zmage, katero popolnoma zasluži. Sodnik g. Ochs, ki je sodil to tekmo, je eden najboljših domačih sodnikov, kar mu je tudi publika v pričetku igre pokazala s tem, da ga je sprejela z aplavzom. Publike na igrišču okoli 700.

V nedeljo popoldne je bilo na igrišču SK Ilirije zaključeno prvenstveno tekmovalanje za zimsko sezono in sicer kakor sledi:

SK ILIRIJA rez. : ZSK HERMES rez. 3 : 0.

ASK PRIMORJE rez. : SK SLOVAN rez. 1 : 1.

ZSK HERMES : SK SLOVAN 2 : 1.

SK JADRAN : ASK PRIMORJE 1 : 6.

Gospodarstvo.

NACRT NOVEGA DAVČNEGA ZAKONA.

Rentni davek.

Rentni davek se plačuje od vseh dohodkov iz imovinskih predmetov, in sicer se plačuje

od obresti posojil 15 odstotkov, od hranilnih vlog 10 odstotkov, od odnosov ostalih rent 15 odstotkov. Davka oproščene so obresti vlog pri poštni hranilnici in ostalih rent, ki se dajejo kot podpore javno-pravnega značaja.

Davek podjetij, zavezanij pelaganju javnih računov

Davek na dobiček podjetij, zavezanij pelaganju javnih računov plačujejo akcijske, komanditne družbe, družbe z omejeno zavezo, zadrage, rudarska podjetja, zavarovalne družbe, pridobitna podjetja, samoupravne edinice in inozemske privatne osebe. Davčna osnova je dobiček enega leta po stanju, kakor ga izkazuje bilanca za preteklo poslovno leto. Kaj se ima smatrati za režijske stroške, je v zakonu precizno določeno, tako da bo vsaka divergenca v tolmačenju izključena. Ako znaša rentabilnost 10, 15, 20, 25, 30, nad 30 odstotkov, plačajo zadrage, industrijska in rudarska podjetja 20, 22, 24, 26, 28, nad 30 odstotkov, nabavljalne zadrage državnih uslužbencev in oblastne zadrage 10, 12, 14, 16, 18, nad 20 odstotkov, kmetijske zadrage, ki ne dele čistega dobička, 5, 7, 9, 11, 13, nad 15 odstotkov čistega dobička.

Oproščena so od davka državna in samoupravna podjetja za javne svrhe in promet, posebno pooblaščená podjetja, državna in hipotekarna banka in Poštna hranilnica.

Razen tega davka se ne plačujejo nobene državne doklade. Ostane samo invalidski davek, davek na poslovni promet in komorska doklada.

× Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo smrekovega lesa in bukovih plohov; do 5. marca t. l. za dobavo oljnatih barv; do 9. marca t. l. za dobavo čepčev ter za dobavo 1000 komadov prašnice; do 15. marca t. l. za dobavo rezervnega materiala za vrtni stroj. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Ljubli sprejema do 15. marca t. l. ponudbe za dobavo 300 komadov okroglih lopat. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. marca t. l. pri intendanturi Kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave drv in premoga. — Dne 26. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave spojin kopč (oslice) in klinov za kopčanje; Dne 29. marca t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave strojev in aparatov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih matice, precepov in podložnic.

— Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Mednarodni semenj v Poznanju. V Poznanju (Poljska) se vrši mednarodni semenj od 2. do 9. maja 1926. Semenj ima informacijsko sekcijo, ki daje brezplačne informacije vsem inozemskim trgovcem in industrijcem. Naslov je: Miejski urząd targu Poznńskiego, Poznań, ul. Głogowska 42.

To in ono.

ZGODAJ JE ZAČELA.

• Osijek ima zopet senzacijo. 13 letna Margit Tolk, hčerka vratarice »Grand hotela«, je stala vsled ovdabe, ki jo je vložila zoper njo lastna mati, pred policijskim komisarjem, obtožena vlačugarstva. Deklica je bila elegantno opravičena, nosi seveda »bubikopf« ter je lepo raščena in tako razvita, da bi ji prisodil vsakdo 17 let.

Zagovarjala se je tako-le: Dokler sem bila doma, sem pomagala materi pri delu. Vsi gosti so me ogledovali s čudnimi pogledi. Nekega dne je prišel neki gospod ter me vprašal, če ga hočem zvečer počakati. Obljubil mi je dobro nagrado. Pristala sem... Takrat sem padla prvič. Gospod mi je dal 1000 dinarjev, ki sem jih pa žalibog že drugi dan izgubila.

• Tvoja mati pa te je ovdabila, da imaš razmerje z Ahmedom, je menil policijski uradnik.

• Krivico mi dela, je dejala deklica ogorčeno. »Zaljubila sem se v Ahmeda. Vračal mi je ljubezen. Ker sem ga imela tako strašno rada, je delal z mano kar je hotel.« Mati mi je dovolila, da sem živela z njim v skupnem gospodinjstvu. Če bi me ne bila ovdabila, bi me bil sigurno poročil.

• Toda ti si hodila tudi z drugimi... je odvrnil uradnik.

• To ni res! je zaklicala deklica ogorčeno.

• Hodila sem samo z Ahmedom! Ker gre za mladoletno, se bo zagovarjal Ahmed Tulegić pred sodiščem, toda Margit taji odločno, da bi bila stara šele 13 let ter trdi, da jih ima že 15 in da so jo krstili šele, ko je bila stara 2 leti. Mati pa da trdi, da je stara šele 13 let samo zato, ker se hoče maščevati nad Ahmedom.

• Toda mi vemo prav natančno, da si hodila tudi z drugimi.

• Jaz!... Pogledala je začudeno.

• Da, ti! — Dva dni zapora, potem pa romaš v Gline...

Jack London:

Morski vrag.

Počitek! Do tistih časov sploh nisem vedel, kaj pomeni ta beseda. Počival sem bil vse življenje in se nisem zavedal tega. Ampak sedaj bi bila zame največja prijetnost, da bi megel pol ure mirno sedeti in prav nič delati, niti misliti. Teda po drugi plati je vse to zopet pravo razodevanje zame. Poslej bom vsaj znal ceniti življenje delovnega ljudstva. Nič sanjalo se mi ni, da je delo tako strašno. Od polšestih zjutraj do desete ure pod noč sem razen vsakogar, nimam niti trenutka časa sam zase razen onega, ki si ga ukradem pri drugi popoldanski straži. Da se samo za hip oddihnem, da se ozrem po morju, ki se blesteče v solnce, ali pogledam mornarja, ki pleza po vrveh proti vrhnjnim jadrnim ali hiti proti ladjinemu rilcu, takoj čujem obsodni glas: »Hej, Klada, le ne postopaj brez dela. Meje oči te vedno vidijo.«

V medkroviu je opaziti znamenja prav slabega razpoloženja in govorca gre, da sta Henderson in Dimač imela boj. Henderson je videti najboljši izmed lovcev; malo počasen človek je in težko ga je razdražiti; ampak razdražen je moral biti pošteno, kajti Dimač je imel oko oteklo in črno in je bil videti silno zle volje, ko je prišel v kabino h kosilu.

Tik pred kosilom se je prigodil okrutni dogodek, ki kaže, kako brezčutni in divji so ti ljudje. Med mornarji je eden pravi zelenec (novinec), Harrison po imenu; neroden mladič z dežele, ki ga je pustolovski

duh gnal na morje in se je sedaj prvokrat vozil na dolgo pot. V nemirnem ozračju in vetru se je skuner močno zasukal; ob taki priliki se opletajo jadra z ene strani na druge in tedaj pošljejo mornarja, da pomakne sprednje vrhnje jadro na drugo stran. Kakor so mi povedali sta dva načina, kako se stvar uravna; eden je ta, da se spusti sprednje jadro nizdol, kar je primeroma lahko in brez nevarnosti, drugi pa da spleza mornar po vrhnji prečni vrvi prav do koneca, kar je jako nevarno delo.

Johansen je velel Harrisonu, naj se poda na prečne vrvi. Vsakemur je bilo očito, da je imel strah. Saj ga je tudi lahko imel, kajti zaupati se v višini kakih osemdeset čevljev tistim drobnim, rukajočim vrvm, ni za vsakega. Da bi bil veter trajen, bi ne bilo tako hudo, toda Duh se je zibal po dolgih valovih, in ob vsakem zazibu se jadra ohlapneta in opletala, prečne vrvi pa turale sempatja. V takem stanju so mogle stresti Mloveka raz sebe kot zleti muha z vrvice biča.

Harrison je slišal povelje in razumel, kaj so zahtevali od njega, vendar se je obotavljal. Bržčas se je zgodilo prvič v njegovem življenju, da je moral plezati v toliko višino. Johansen, ki se je od Wolfa Larzena nalezal gospodovalnosti, se je zadril nad njim s celo ploho kletvic in grdih besedi.

»Bo že dovolj, Johansen,« se je oglasil Wolf Larsen oserno. »In vedi, da že sam opravi preklinjevanje na tej ladiji. Kadar bom potreboval tvoje pomoči, te že pokličem.«

»Da, gospod,« je pokorno odvrnil prvi mornar.

V tem se je bil Harrison podal na prečne vrvi.

Gledal sem skozi kuhinjska vrata in videl, da je trepetal po celem životu kakor da bi ga mrzlica tresla. Lezel je jako počasi in oprežno naprej, komaj za en palec hkratu. Proti jasnemu sinjemu nebu je bil videti kot orjašk pajek, ki je počasi lezel po mrežasti pajčevini.

Plezati je moral narahlo navzgor, kajti sprednje jadro se je močno nagnilo na enem koncu; prečne vrvi so mu nudile prostora za roke in noge. Največja nevarnost pa je bila veter, ki ni bil niti dovolj močan niti dovolj trajen, da bi bila jadra polno napeta. Harrison se je ustavil in se trdno držal. Iz globine csemdeset čevljev sem videl, kako so se mu mišice napenjale v smrtnem strahu; od prijema je odviselo njegovo življenje. Jadro je oplahnilo in drog se je zasukal po sredi ladje. Vrvi so odjenjale in dasi se je vse vršilo jako hitro, sem videl, kako so se povesele pod težo njegovega telesa. Tedajci je drog z nenadno hitrostjo zakolebal v stran, veliko jadro je udarilo, kakor da bi iz topa ustrelil, in tri vrste jadrnih pramenov so zarostale ob jadrovino liki iz pušek oddana salva. Harrison je trdno se držeč naredil z drogom vred vrteglavo pot po zraku; to gibanje se je iznenada ustavilo. Vrvi so se napele, kakor bi trenil, toda fantov prijemljaj je odjenjal. Gibanje je mu odtrgalo eno roko od mesta, kjer se je bil držal. Druga roka je za hip še malo držala, nato pa je še ona izpustila. Obvisel je s telesom na vrvi, vendar se mu je posrečilo, da se je rešil z nogami. Obvisel je na njih z glavo navzdol. S hitrim naperom je dvignil zopet roke do prečnih vrvi, vendar je trajalo precej časa, da je prišel zopet v prejšnji položaj, kjer je potem bedno visel. Bil je prav pomilovanja vreden.

Umetna gnojila

rudninski superfosfat, kalijevo sol, kajnit. thomassova žlindra, semenski oves, prvovrstni splitski Portland-cement po najnižjih cenah pri

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani r. z. z o. z. Kolodvorska ul. 7.

VSAKDO si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev

„Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri trdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

PREMOG - ČEBIN

Volfova ulica 1/II. - Telefon 56

Absolvent trg. tečaja

Išče službe pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

Prodaja ali zamenja

za hišo ob prometni cesti v okolici Maribora, se enonadstropna hiša poleg cinkarne v Gaberju (z gostilniško koncesijo). Ponudbe sprejema Jakob Šribar, Gaberje - Celje.

Gospodična

ki je celi dan odsotna išče malo preprosto sobico. — Ponudbe na upravo lista pod: »Sobac«.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postranska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje«.

V službo

k večjemu industrijskemu ali trgovskemu podjetju želi vstopiti resna, zanesljiva in vestna gospodična z 10 letno pisarniško prakso, periznanjem nemščine in italijanščine poleg slovenščine, izvrstna stroje-piska, korespondentka in knjigovodkinja. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Elektra« do 20. marca t. l.

enonadstropne hiše

zelo pripravne za večjega obrtnika; v hiši se nahaja eno stanovanje od 2 sob, kuhinje, pritlikin, 2 kleti, 2 velika in eden manjši poslovni prostor, vodovod in elektrika v hiši. Hiša je oddaljena dve minuti od kolodvorja Radovljica ter je sodno cenjena 140.000 Din. Izklicna cena 80.000 dinarjev. Drazbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem sodišču v Radovljici. — Pojasnila daje lastnica MINKA HORVAT, modistinja, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10/II. desno.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!